

Baba Kama Sources 56

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף כ עמוד א

אמר אילפא: בהמה ברשות הרבים, ופשטה צוארה ואכלה מעל גבי חברתה - חייבת; מאי טעמא? גבי חברתה כחצר הניזק דמי. לימא מסייע ליה: היתה קופתו מופשלת לאחוריו, ופשטה צוארה ואכלה ממנו - חייבת; כדאמר רבא: בקופצת, הכא נמי בקופצת. והיכא איתמר דרבא? אהא דאמר רבי אושעיא: בהמה ברשות הרבים, הלכה ואכלה - פטורה, עמדה ואכלה - חייבת; מאי שנא הלכה? דאורחיה הוא, עמדה נמי אורחיה הוא! אמר רבא: בקופצת.

רש"י מסכת בבא קמא דף כ עמוד א

בקופצת - שקפצה ואכלה על צוארה שאין דרכה בכך ותולדה דקין הוא וחייבת חצי נזק קאמר.

רבינו חננאל מסכת בבא קמא דף כ עמוד א

אמר אילפא בהמה ברשות הרבים פשטה צוארה ואכלה מעל גבי חברתה חייבת מ"ט גבי חברתה כחצר הניזק דמי לימא מסייעא ליה כו' ונדחת. אמר ר' הושעיה בהמה ברשות הרבים הלכה ואכלה פטורה דאורחה הוא ושן ברשות הרבים פטורה. עמדה ואכלה חייבת ותרצה רבא בקופצת ואוכלת ממקום גבוה שאינו חשוב כרה"ר שאינה יכולה לאכול כשהיא מהלכת וכיון שלא שימרה בעלה וקפצה ואכלה חייבת אבל אם היה נמוך אפי' עמדה ואכלה פטורה דהיינו אורחה.

חידושי הרשב"א מסכת בבא קמא דף כ עמוד א

כדאמר רבא בקופצת הכא נמי בקופצת, מסתברא לי דלא דחינן להא דאילפא בדוקא ולא מוקמינן ההיא דהיתה קופתו מופשלת לאחוריו ופשטה צוארה ואכלה בדוקא בקופצת, אלא דדחוייא בעלמא הוא דדחי דאפשר דלאו סיעתי' דאילפא מיהא, וכיון שכן איתא נמי להא דאילפא דסתמא דברייתא דהיתה קופתו ודאי כותי' דייקא דאי דוקא בקופצת מאי פשטה צוארה דקתני:

תוספות מסכת בבא קמא דף כא עמוד ב

דאילפא ורבי אושעיא - לאו מענין אחד דרבי אושעיא מיירי בקופצת דהוי קרן ואילפא איירי על גבי חבירתה דחשיב שן.

רי"ף מסכת בבא קמא דף ח עמוד א

ההוא ברחא דחזא לפתא אפומא דדנא סריך וסליק אכליה לליפתא ותבריה לדנא חייביה רבא אליפתא ואדנא נ"ש מ"ט כיון דאורחיה למיכל לפתא אורחיה נמי לסרוכי ומסלק; אמר אילפא בהמה ברה"ר ופשטה צוארה מעל גבי חברתה חייבת מאי טעמא על גבי חברתה כחצר הניזק דמי והוא דקפצה אבל עמדה לא דהיינו אורחה דאיתמר אמר רבי הושעיא בהמה ברשות הרבים הלכה ואכלה פטורה עמדה ואכלה חייבת ואמרינן מאי שנא הלכה דאורחה הוא עמדה נמי אורחה הוא [ואמר רבא] בקופצת:

המאור הגדול מסכת בבא קמא דף ח עמוד א

אמר אילפא בהמה ברה"ר ופשטה צוארה וכו'. מה שפסק בה הרב ז"ל לא מסתבר אלא כל על גבי חברתה חייבת בין שקפצה בין שעמדה והיינו דאילפא וברה"ר בלא גב חברתה חייבת ח"נ בקופצת והיינו דר' אושעיא ולא פליגי אהדדי אלא מר אמר חדא ומר אמר חדא.

מלחמת ה' מסכת בבא קמא דף ח עמוד א

אמר הכותב בתחלה אפרש שיהיו דברי רבינו הגדול ז"ל קיימין הוי יודע שמה שאמרו בגמ' בקופצת לא לענין ח"נ אמרו שאין זה שינוי אלא כיון דאורחא למיכל אורחא נמי למיקפץ ומיהו אילפא סבר דאע"ג דלא קפצה חייבת הואיל ופשטה צוארה וה"ה לאוכלת מצד הרחבה ממקום גבוה שאין דרכה לאכול אלא להלך ולאכול דרך הלכה מאמצע רה"ר ממקום נמוך שאוכלת ממנו בדרך הלכה ור' הושעיא סבר דוקא קופצת לפי שנסתלקה מרה"ר לגמרי ודמיא למאן דשבקתה לרחבה ואכלה בצדי הרחבה אבל אכלה בלא קפיצה פטורה והיינו דאמרי' לקמן דאילפא ור' אושעיא איכא בינייהו ואנן כיון דקי"ל מחזרת פטורה ולא מחייבה עד דשבקה לרחבה ממילא שמעינן

דהלכתא כר' הושעיא ועוד דר' הושעיא עדיפא דהוי לפטורה ורבא דהוא בתרא מתרץ למלתיה והיינו דכתב רבינו הגדול ז"ל והוא דקפצה כר' הושעיא כלומר הלכתא כאילפא דגבי חברתה כחצר הניזק דמי ולא כרה"ר אבל לא מחייבא עד דקפצה כר' הושעיא ואי אילפא פליג לית לן בה דהלכתא כר' הושעיא ויש מי שמוסיף לומר מאחר שר' הושעיא פוטר בשאינה קופצת ואילפא אין לנו ראייה שחולק עליו אמרי' דאילפא נמי בקופצת והיינו דאמרי' דאילפא ור' הושעיא איכא בינייהו ותרוייהו מחייבי בקופצת ופטרי בלא קופצת וכי דחי בגמ' בקופצת ה"ק בקופצת מחייבו בברייתא ואילפא בלא קופצת ולא תפשוט סיועא אבל אנן אמרי' דאילפא ודברייתא תרוייהו בקופצת ותפשוט סיועא ועתה אשוב להשיב על בעל החבור הזה ז"ל תמהו עליו רבים שכתב כל על גבי חברתה חייבת בין קפצה בין עמדה אלמא קפיצה לאו שינוי הוא ומשלמת נ"ש והיינו דאילפא והדר אמר וברה"ר בלא גבי חברתה חייבת ח"נ בקופצת אלמא שינוי הוא ותולדה דקרן הוא תרתי ועוד שאמר וברה"ר בלא גבי חברתה חייבת בח"נ בקופצת ע"ג חברתה נמי שאין ח"נ חלוק בכך ושמא הוא מפרש שהקופצת לאכול מע"ג חברתה אינה משונה וחייבת בנ"ש והיינו בכלל דאילפא אבל הקופצת שהזכירו בגמ' אינה קופצת ע"ג חברתה אלא שקפצה ממקום למקום וזה שינוי ואינה משלמת אלא ח"נ אבל אינם דברים נכונים שלא הזכירו קופצת אלא בשקופצת למקום גבוה כדי לאכול ואין לחלק בין גב חברתה למקום אחר גבוה שבכולן דרכה בכך ואילו היתה קופצת ממקום למקום באמצע רה"ר ברחבה אפי' תאמר שהיא משונה פטורה דנהי דבאותה קפיצה היא משונה מ"מ כיון שהפירות מונחים באמצע רחבה ובלא קפיצה מטיא להו ובאכילתה אינה משנה היינו שן ברה"ר ובודאי פטורה ועוד דאמרי' לקמן דר' הושעיא איכא בינייהו ולפי פ"י הזה צריך אתה לפרש דר' יוסי ור"א דאמרי' אין דרכה לאכול אלא להלך לענין ח"נ אמרו ולא כן צורת ההלכה ועוד דהל"ל דאילפא אי נמי דר' הושעיא איכא בינייהו מדקאמר דאילפא ור' הושעיא משמע דחדא אוקמתא היא בדתרוייהו ועוד מצאתי בתוספתא בהמה שהיתה מהלכת כדרכה ברה"ר וכו' שינתה ואכלה משלמת מה שהזיקה כיצד שינתה ואכלה

רא"ש מסכת בבא קמא פרק ב סימן ד

ד אמר אילפא בהמה ברשות הרבים פשטה צוארה ואכלה מעל גבי חברתה חייב. מאי טעמא על גבי חברתה כחצר הניזק דמי והוא דקפצה אבל עמדה לא דהיינו אורחה דאתמר א"ר אושעיא בהמה ברה"ר הלכה ואכלה פטורה עמדה ואכלה חייבת ואמר מאי שנא הלכה ואכלה דאורחה הוא עמדה ואכלה נמי אורחה הוא בקופצת כך כתב רב אלפס ז"ל וכתב בעל המאור ז"ל מה שפסק הרב לא מסתבר אלא כל על גבי חברתה חייבת בין שקפצה בין שעמדה והיינו דאילפא וברשות הרבים בלא על גבי חברתה חייבת חצי נזק בקופצת והיינו דרבי אושעיא ולא פליגי אהדדי. לכאורה משמע כדברי בעל המאור ז"ל (דהא) דאילפא איירי בלא קפיצה מדפריש טעמא על גבי חברתה כחצר הניזק דמי וגמרא בעי לאיתויי סייעתא לאילפא מהיתה קופתו מופשלת ודחי לה דאיירי בקופצת כהיא דרבי אושעיא דמוקי לה בקופצת והוי שינוי מדקאמר גמרא מ"ש הלכה דאורחה הוא עמדה נמי אורחה הוא אמר רבא בקופצת משמע דקופצת לא הוי אורחה הלכך חייבת ברשות הרבים וליכא סייעתא מינה. דאילפא איירי בלא קפיצה ומשום דהוי כחצר הניזק. ומיהו כי מעיינת ביה שפיר דברי רב אלפס ז"ל עיקר דבהמה שקופצת למקום גבוה ואוכלת לאו שינוי הוא דאמר לעיל כיון דאורחה למיכל ליפתא אורחה נמי לסרוכי ולמיסק אלא הך דאילפא ודר' אושעיא וברייתא דהיתה קופתו מופשלת טעם אחד להם דכל היכא דיכולה בהמה לאכול כדרכה דרך הילוכה בלא קפיצה אין לו לאדם רשות להניח שם פירותיו והוי רשות הרבים ופטורה אבל היכא דאין יכולה לאכול אלא בקפיצה יש לו רשות להניח פירותיו ומיקרי חצר הניזק. ומעיקרא כדאמר אילפא למילתיה ופירש טעם לדבריו משום דעל גבי חברתה כחצר הניזק דמי הוה סלקא דעתך דכל על גבי חברתה כחצר הניזק דמי ואפילו אכלה כדרכה ואהא בעי לאתויי ראייה וקאמר גמרא כדמפרש רבא ההיא דרבי אושעיא בקופצת הכי נמי איירי ברייתא בקופצת ומלתא דאילפא בקופצת דבענין אחר לא מיקרי חצר הניזק. והיינו דקאמר מ"ש הלכה דאורחה הוא כיון שאכלה כי אורחה דרך הילוכה אין לו רשות להניח פירותיו שם עמדה נמי אורחה הוא אמר רבא בקופצת. וכיון שאין יכולה לאכול אלא בקפיצה לאו אורחה הוא ויש לו רשות להניח שם פירותיו וכמו מחזרת לרב ושבקה לרחבה לשמואל. וכן מוכח לקמן (דף כא ב) דקאמר דאילפא ורבי אושעיא איכא בינייהו ורבי יוסי ורבי אלעזר אמרי' אין דרכה לאכול אלא להלך וכיון שאין יכולה לאכול אלא בקפיצה קרינא בה שדה אחר כי יש לו רשות להניח שם פירותיו:

רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק ג הלכה י

היתה מהלכת ברשות הרבים ופשטה צוארה ואכלה מעל גבי חברתה ואפילו עמדה משלם מה שנהנית שכן דרך הבהמות לאכול זו מעל גבי זו, ואם קפצה ואכלה על גבי חברתה משלם מה שהזיקה שגבי חברתה כחצר הניזק הוא חשוב.

כסף משנה הלכות נזקי ממון פרק ג הלכה י

[י] היתה מהלכת ברשות הרבים ופשטה צוארה ואכלה וכו'. כתב ה"ה מחלוקת אילפא ור' יוחנן כו' וכן דעת ההלכות עכ"ל. ואני שמעתי ולא אבין דר"י מאן דכר שמייה ואפילו את"ל שנתחלף לו ר' אושעיא בר"י מ"מ לא הוי כר' אושעיא דר' אושעיא לא איירי באוכלת מעל גבי חבירתה ואפילו את"ל דכיון דאמר בהמה ברה"ר הוי בכלל אוכלת מעל גבי חבירתה הא רב אושעיא מפליג בין הלכה לעומדה ואיהו לא מפליג ועוד שכתב וכן דעת ההלכות והרי הרי"ף הביא דברי אילפא ודברי ר' אושעיא ומשמע דס"ל דלא פליגי. ונ"ל דודאי סבר רבינו דאילפא ורבי אושעיא לא פליגי וכי אוקי רבא מימרא דרבי אושעיא בקופצת היינו לומר דעמדה דקאמר היינו קופצת והלכה דקאמר ל"ד אלא לשאינה קופצת קרי הלכה בין הולכת ובין עמדה פטורה וה"ק בהמה ברה"ר אם אינה קופצת פטורה ואם היתה קופצת חייבת וכ"כ נמוק"י וז"ל פי' קופצת היינו שזקפה רגליה ועמדה על הבהמה ואכלה זקופה והיינו דעמדה ואכלה אבל אם עמדה מעט כדי לפשוט צוארה פטורה וטעמא דמילתא משום דבהמתו לאו ברשות הניזק גמור הוא אבל ברשות הניזק גמור חייב וכדתנן מתוך החנות משלם מה שהזיקה עכ"ל. וקופצת היינו שקופצת ואוכלת שם אפילו יכולה לאכלם בלא קפיצה חשוב חצר הניזק ושלא כדברי הרא"ש והיינו דקאמר אילפא בהמה ברה"ר פשטה צוארה ואכלה מעל גבי חבירתה אם קפצה על גבי חבירתה ואכלה שם חייבת משום דגבי חבירתה כחצר הניזק דמי אבל אם לא קפצה עליה אלא שפשטה צוארה ואכלה מע"ג חבירתה בין הלכה בין עמדה פטורה דאע"ג דגבי חבירתה כחצר הניזק דמי כיון שהיא עומדת ברה"ר פטורה דדמיא לעומדת מתוך הרחבה ומחזרת ונטולת מצדי הרחבה דפטורה לשמואל דקי"ל כוותיה וכבר נתבאר דשן דפטור ברה"ר משלם מה שנהנית. ומ"ש שכן דרך הבהמות לאכול זו מעל גבי זו הוא ליתן טעם למה משלם מה שנהנית כדין שן ולא אמרינן דמשונה הוא ותם משלם ח"נ ומועד נ"ש. וכך נ"ל דברי הרי"ף שכתב והוא דקפצה אבל עמדה לא דהיינו אורחא דה"ק וה"מ דחייבת כלומר לשלם כל מה שהזיקה בדקפצה אבל לא קפצה אפילו עמדה לא מיחייבא לשלם מה שהזיקה מ"מ אינה משונה לשלם תם ח"נ ומועד נ"ש אלא אורחא הוא וה"ל שן בר"ה דאינו משלם אלא מה שנהנית ומימרא דר' אושעיא נמי מתפרשה לדעתו כמו שפירשתי לדעת רבינו לדעת שניהם הא דאמרינן מ"ש הלכה דאורחא הוא וכו' ה"פ מ"ש הלכה דפטורה מלשלם מה שהזיקה ואינה נדונית כמשונה לשלם תם ח"נ ומועד נ"ש עמדה נמי אורחא הוא ואין לה להתחייב כלל:

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף כ עמוד א

בעי ר' זירא: מתגלגל, מהו? היכי דמי? כגון דקיימא עמיר ברשות היחיד וקא מתגלגל ואתי מרשות היחיד לרה"ר, מאי? ת"ש, דתני רבי חייא: משוי מקצתו בפנים ומקצתו בחוץ, אכלה בפנים - חייבת, אכלה בחוץ - פטורה; מאי לאו מתגלגל ואתי. לא, אימא: אכלה על מה שבפנים - חייבת, על מה שבחוץ - פטורה. איבעית אימא: כי קאמר רבי חייא - בפתילה דאספסתא.

רש"י מסכת בבא קמא דף כ עמוד א

כגון דקיימא עמיר ברשות הרבים - ובהמה ברשות הרבים ומגלגלת ואתי מרשות היחיד לרשות הרבים. מאי - בתר אכילה אזלינן ופטורה או בתר דשקלה ליה אזלינן וחייבת והוא הדין נמי אי בהמה ברשות הניזק ועמיר ברשות הרבים וגילגלתו מרשות הרבים לרשות היחיד אי בתר אכילה אזלינן וחייבת ואי בתר דשקלה ליה אזלינן פטורה. משוי - קס"ד אמתחת מלאה שעורין ואכלה בפנים חייבת. מאי לאו - כגון שאכלתו כולו והכי קאמר אכלתו בפנים כגון שגלגלה את כולו בפנים חייבת גילגלתו לחוץ פטורה אלמא בתר אכילה אזלינן. אימא אכלה על מה שבחוץ פטורה - על מה שהיה מונח מתחילה בחוץ פטורה ועל המונח בתחילה בפנים חייבת דבתר דשקלה ליה אזלינן בין היא בפנים בין היא בחוץ. ואיבעית אימא - לעולם כדקתני אכלתו בפנים חייבת על כולו אכלתו בחוץ פטורה על כולו ולא תפשוט דגלגול מלתא הוא דכי א"ר חייא בפתילה דאספסתא משוי של שחת שעליו ארוכין וראשו אחד בפנים וראשו אחד בחוץ דכיון דהאי רישא כי גריר ליה אזיל איך בתריה כמאן דמנח כולו בחד דוכתא דמי הלכך אזלינן בתר בהמה כי קמיבעיא לן כגון שעורין דכוליה גרעין קאי בפנים או בחוץ וכי אכלה האי לא אזיל האי בתריה אי לא מגלגלה ליה. פתילה - על שם דארוך הוא קרי ליה פתילה.

תוספות מסכת בבא קמא דף כ עמוד א

מתגלגל מהו - פ"ה דמספקא ליה אי בתר אכילה אזלינן ואי בתר לקיחה וקשה דלקמן (דף כא): גבי כלב שנטל חררה והלך לגדיש פשיטא לן דאי אכליה בגדיש דעלמא דפטור ועוד דלשון מתגלגל לא משמע הכי ונראה לר"י כגון דקיימי פירות ברשות הניזק ומגלגלי אותו לרשות הרבים דאי לאו שהבהמה מעכבתן בפיה ואכלתן שם היה סופן להניח ברשות הרבים וקמבעיא ליה אי חשיבי כמונחים ברשות הרבים או לאו וקאמר ת"ש משוי מקצתו בפנים כו' מאי לאו במתגלגל דאורחיה דמילתא כך היא במקצתו מבפנים ומקצתו מבחוץ וקתני אכלה בפנים חייבת אף על פי שסופו להתגלגל בחוץ אם לא שאכלתן ואכלה בחוץ פטורה תנא אגב רישא דמילתא דפשיטא היא אימא על מה שבפנים חייבת פירוש על מה שראוי להיות בפנים שאין סופו להתגלגל בחוץ חייבת ואיבעית אימא בפתיחה דאספסתא שעליו ארוכים וסד"א ניזול בתר רוב עלה שבפנים או בחוץ.

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף כא עמוד א

כיצד משלמת מה שנהנית וכו'. אמר רב: ובמחזרת, ושמואל אמר: אפילו מחזרת נמי פטור. ולשמואל, היכי משכחת לה דמחייב? כגון דשבקתה לרחבה ואזלה וקמה בצידי רחבה. ואיכא דמתני להא שמעתא באפי נפשה, מחזרת - רב אמר: חייבת, ושמואל אמר: פטורה. ולשמואל, משלמת מה שהזיקה, היכי משכחת לה דמחייבא? כגון דשבקתה לרחבה ואזלה וקמה בצידי רחבה. מתיב רב נחמן בר יצחק: מפתח החנות - משלמת מה שנהנית, היכי משכחת לה? פשיטא במחזרת וקאמר (מר): מה שנהנית, מה שנהנית אין, מה שהזיקה לא! הוא מותיב לה, והוא מפרק לה: דקיימא בקרן זוית. איכא דאמרי: מחזרת - כולי עלמא לא פליגי דחייבת, כי פליגי - במקצה מקום מרשותו לרשות הרבים, והכי אתמר, אמר רב: ל"ש אלא מחזרת, אבל מקצה מקום מרשותו לרה"ר - פטורה; ושמואל אמר: אפילו מקצה מקום מרשותו לרשות הרבים - חייבת. לימא, בבור ברשותו קמפליגי, רב דאמר פטור, קסבר: בור ברשותו - חייב, ושמואל דאמר חייב, קסבר: בור ברשותו - פטור! אמר לך רב, לעולם אימא לך: בעלמא בור ברשותו פטור, ושאיני הכא, דאמר: לאו כל כמינך דמקרבת להו לפירותך לרה"ר ומחייבת להו לתוראי. ושמואל אמר: בעלמא בור ברשותו חייב, דבשלמא בור, איכא למימר לאו אדעתיה, אלא פירות מי איכא למימר לאו אדעתיה? הא חזי להו. לימא, מחזרת תנאי היא! דתניא: אכלה מתוך הרחבה - משלמת מה שנהנית, מצידי הרחבה - משלמת מה שהזיקה, דברי ר"מ ורבי יהודה, רבי יוסי ור"א אומרים: אין דרכה לאכול אלא להלך; ר' יוסי היינו תנא קמא! אלא מחזרת איכא בינייהו, ת"ק סבר: מחזרת נמי משלם מה שנהנית, ורבי יוסי סבר: משלמת מה שהזיקה! לא, דכולי עלמא מחזרת אי כרב אי כשמואל, והכא בביעור בשדה אחר קא מיפליגי, מר סבר: ובער בשדה אחר - ולא ברה"ר, ומר סבר: ובער בשדה אחר - ולא ברשות המזיק. ברשות המזיק, לימא: פירך ברשותי מאי בעי! אלא, דאילפא ורבי אושעיא איכא בינייהו.

רש"י מסכת בבא קמא דף כא עמוד א

וקמה בצידי רחבה - שאין דרך שוורים ללכת שם הלכך לאו כר"ה דמי.
באפי נפשה - לאו אמתניתין.

מחזרת - שהחזירה ראשה ואכלה בצידי רחבה.

פשיטא במחזרת - דהא פתח חנות בתוך הרחבה ליכא ולא משכחת לה אלא במחזרת וקתני מה שנהנית כו'.

דקיימא - חנות בקרן זוית כגון מבוי קטן הכלה במבוי גדול וקיימא חנות בראש מבוי קטן ומשוך קצת כלפי פנים וכשנכנסה בהמה ממבוי גדול לקטן פגעה בפירות מיד דרך הלוכה דלאו מחזרת היא /במקור יש במקום זה שרטוט/.
כ"ע לא פליגי דחייב - דלא היה לה להחזיר ראשה לצידי רחבה.

במקצה מקום - שכנס לתוך שלו ובנה והניח מקרקעו לרה"ר ושטח שם פירות ונכנסה שם בהמה דרך הלוכה ואכלתן.
לימא - רב ושמואל בחופר בור ברשותו והפקיר רשותו ולא הפקיר בורו קמפליגי ובפולוגתא דרבי ישמעאל ור"ע דפליגי בה לקמן בפרק שור שנגח את הפרה /בבא קמא/ (דף מט:) דרב סבר חייב ומשום הכי פטורה הך בהמה דזה ששטח שם פירותיו הוה ליה כמו בור שאם הוחלקה בהן בהמה חייב שהרי הפקיר רשותו הלכך לא היה לו לעשות כן וקי"ל בהמניח את הכד (לקמן /בבא קמא/ דף ל) כל המקלקלין ברשות הרבים שהזיקו חייבין לשלם וכל המחזיק בהן זכה.
ושמואל סבר פטור - הלכך בהמה שאכלתן חייבת שהרי ברשות עשה ורשות הרבים נמי לא הוי שאין זה דרך הלוכה

רש"י מסכת בבא קמא דף כא עמוד ב

בעלמא בור ברשותו פטור - דלא חייבה תורה אלא על בור ברה"ר וכדיליף רבי ישמעאל טעמיה התם.
בעלמא בור ברשותו חייב - הואיל והפקירו והכא מ"ט בהמה שאכלתן חייבת.
דבשלמא בור איכא למימר לאו אדעתיה - דשור לנטורי נפשיה מבור וכיון דברשות נכנס דהא הפקיר רשותו חייב בעל הבור אבל פירות כו'.
הא קא חזי להו - ואפילו הוחלקה בהן פטור ואף על גב דכל תקלה בור הוא הנ"מ ברה"ר דאין לו רשות לתת שם תקלה.
ר' יוסי היינו ת"ק - דקס"ד דלאו אתוך הרחבה קאי רבי יוסי דלבעי לחיוביה דהא כתיב ובער בשדה אחר ולא ברה"ר אלא אצידי רחבה קאי דאין דרכה לאכול אלא להלך וזו שאכלה חייבת הלך היינו ת"ק.
מחזרת איכא בינייהו - דשמעין לר"מ דאמר בצידי הרחבה משלמת מה שהזיקה וכגון דאזלה וקמה בצידי רחבה אבל מחזרת לא וקאמר רבי יוסי אין דרכה להחזיר ראשה ולאכול אלא להלך וזו שהחזירה ואכלה חייבת.
והכא בבער בשדה אחר פליגי - ואתוך הרחבה נמי מחייב ליה רבי יוסי.
ולא ברשות המזיק - שאם הכניס פירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעל הבית פטור.
לימא ליה מאי בעית ברשותאי - וקרא למה לי.
דאילפא ורבי אושעיא - דאמר אילפא לעיל בהמה שפשטה צוארה ואכלה מעל גבי חברתה חייבת ודר' אושעיא דאמר בהמה הקופצת ואכלה מתוך הקופה חייבת.
איכא בינייהו - ר"מ סבר מתוך הרחבה לעולם פטור אלא לפי מה שנהנית ואפילו בדאילפא ור' אושעיא ואתא רבי יוסי למימר אין דרכה לפשוט צוארה על חברתה ואין דרכה לקפוץ מדרך ולאכול אלא להלך ואית ליה דאילפא ודרבי אושעיא.

תוספות מסכת בבא קמא דף כא עמוד א

ובמחזרת - פי' בקונטרס דדוקא במחזרת אבל אכלה בלא חזור כגון שצידי הרחבה בולטין ואכלה מאותה בליטה משלמת מה שנהנית בפי' אחר של רש"י פירש דמחזרת חייבת משום קרן דמשונה הוא וקשה לפירושו דלעיל אמרינן כיון דאורחיה למיכל ליפתא אורחיה נמי לסרוכי ולמיסק הכא נמי אורחיה לחזור ואפילו לעלות בצידי רחבה ועוד דמשלמת מה שהזיקה משמע נ"ש ועוד דמשמע בסמוך דחיובא דמקצה מקום לרה"ר כחיוב מחזרת ונראה לר"י דצידי רחבה חשיבי חצר הניזק שכל אחד יש לו רשות להניח פירותיו כנגד פתח ביתו בצידי רחבה ולרב אפילו במקום שיכול לאכול בחיזור חשיב חצר הניזק וחייבת נזק שלם מטעם שן ולשמואל מקום שיכולה לאכול בחזרה חשיב לה כרשות הרבים.

תוספות מסכת בבא קמא דף כא עמוד א

דקיימא בקרן זוית - כגון מבוי עקום וכשמגעת לעקמומיתה קודם שתפנה לצד אחר אוכלת מפתח החנות כנגדה בלא חזור ובתוך החנות משלמת מה שהזיקה אף על פי שאוכלת בלא חזור דחצר הניזק ממש הוא ובירושלמי משני הך פירכא דמפתח החנות אליבא דרב כגון שהיה חמור טעון גדיים ובשעת עמידתו פשטו צואריהן ואכלו לפ"ה אתי שפיר דלגבי חמור שאוכל בחיזור חשיב קרן ולגבי גדיים דאכלי כי אורחיהו חשיב שן ולפי' ר"י צ"ל דכל מה שהגדיים יכולין להגיע ולאכול חשיב רה"ר אפילו לחמור שאין יכול לאכול בלי חזור כי זה דוחק לומר דגבי חמור חשיב חצר הניזק ולגבי גדיים שעל גביו חשיב רשות הרבים.

תוספות מסכת בבא קמא דף כא עמוד א

כי פליגי במקצה מקום כו' - שכנס לתוך שלו והניח מקרקעו לגבי רה"ר ולא שהפקיר רשותו דא"כ הו"ה רה"ר גמור אלא הניח לשטוח שם פירותיו אבל כ"ז שאין פירות שם יש רשות לבני רה"ר להלך שם ומסקינן פלוגתא דרב דאמר דחשיב שן ברה"ר אפילו אין יכולין לאכול בלא חזור דלא דמי למחזרת בצידי הרחבה דחייב דצידי הרחבה הם גבוהים ורחבים ומובדלים ממנו וחשובים חצר הניזק אבל מקצה מקום שוה הוא לרשות הרבים ושמואל אמר חייבת משום שהפירות מונחין ברשותו והו"ה חצר הניזק אף על פי שיש רשות לבהמות לדרוס אצלה.

חידושי הרשב"א מסכת בבא קמא דף כא עמוד א

מחזרת רב אמר חייבת. כלומר אף על פי שהיא עומדת ברשות הרבים כל שחזרה ראשה ואכלה הרי היא כאלו אכלה מרשות הניזק לפי שכל אחד יש לו רשות להניח פירותיו בידי הרחבה כל שאינה יכולה לאכול בלא חזור והלכך אם חזרה ראשה ואכלה משלם נזק שלם, ושמואל אמר פטורה כלומר אלא מה שנהנית משום דס"ל דכל שהיא עומדת ברשות הרבים ומחזרת ואוכלת כאוכלת מתוך הרחבה, ולא חשבינן צידי הרחבה כרשות הניזק אלא בשהניחה ברחבה והלכה בתוך צידי הרחבה ואכלה, ורב נמי מודה שאין צידי הרחבה כרשות הניזק כשיכולה לאכול בלא חזור, וזו היא ששנינו מפתח החנות משלמת מה שנהנית ואוקימנא אליבא דרב דקיימא בקרן זוית כלומר שיכולה לאכול בלא חזור שלא הי' לו להניח שם פירותיו, אבל מתוך החנות שהיא רשות גמורה לניזק משלם מה שהזיקה ואף על פי שאוכלת בלא חזור, וכן לא עשו צידי הרחבה ופתח החנות כרשות הניזק לרב אלא לגבי בהמה שדרכה לילך לעבר פניה ברחבה אבל אם היתה הבהמה טעונה גדיים שדרכן להיות פניהם פונים אל הצדדין חזרו להם צידי הרחבה כתוך הרחבה ואינן משלמין אלא מה שנהנו, והכי איתא בירושלמי דגרסינן התם רב אמר עקמה צוארה ואכלה משלם נזק שלם והתנן מפתח החנות משלמת מה שנהנית מן החנות משלמת מה שהזיקה מאי כדון א"ר יוסי תפטר בשהיה חמור טעון גדיים בשעת עברתן עקמו צואריהן ואכלו, ופי' עקמו כאן פשטו צואריהן מעל גבי החמור, ופי' פתח החנות כגון אלו שמניחין תריסי החנויות לפתח החנות וחוצ' לחנות ומניחין פירות על התריסין, ותדע לך דרב דמחייב נזק שלם מחייב, דהא במשלם מה שהזיקה קמיפלגי וללישנא קמא על מתני' קיימא פלוגתייהו ומתניתין מצידו הרחבה מה שהזיקה קתני וכבר כתבתי למעלה דכל היכא דקתני מה שהזיקה היינו נזק שלם, וא"א לומר דמשלם חצי נזק ומשום דכל שאכלה מצידו הרחבה משונה הוא ותולדה דקרן תמה, שכבר כתבנו למעלה שאי אפשר לומר כן דאין המקומות שינוי וכדמוכח עובדא דברחא דסליק אדנא ואכיל ליפתא וחייביה רבא נזק שלם אליפתא ואדנא משום דאורחיה למיכל ליפתא, ועוד דבהדיא אמרוה בירושלמי כמו שכתבנו.

רש"י מסכת בבא קמא דף יט עמוד ב

מצדי הרחוב משלמת מה שהזיקה - כדין קרן תם חצי נזק ומועד נזק שלם ובגמ' מפרש לה.